

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Fífkou ve věci

žalobce: **D. L.**
zastoupený S. L.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/127696-918,
ve věci příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/127696-918, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Hradci Králové, ze dne 20. 12. 2024, č. j. 89841/2024/HKR (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), bylo rozhodnuto o snížení příspěvku na péči z 14 800 Kč na 4 900 Kč měsíčně od ledna 2025 na základě snížení stupně závislosti žalobce ze stupně III (těžká závislost) na stupeň II (středně těžká závislost) s odkazem na zjištění učiněná při sociálním šetření ze dne 24. 5. 2024 a na závěry posudkového lékaře Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 16. 7. 2024. Dle uvedeného posouzení žalobce vzhledem k jeho zdravotnímu stavu potřeboval pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb ve stupni II

(středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce nebyl schopen samostatně zvládat šest základních životních potřeb: orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání.

2. Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/127696-918 (dále jen „napadené rozhodnutí“) odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění odkázal na v odvolacím řízení vyhotovený posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále jen „posudková komise MPSV“) ze dne 20. 5. 2025, která ve shodě se závěry posudku lékaře IPZS dospěla k závěru, že žalobce není schopen bez pomoci jiné osoby samostatně zvládat šest základních životních potřeb: orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Pokud šlo o potřebu komunikace, kterou jako chybně posouzenou namítal žalobce, žalovaný uvedl, že podle posudkové komise MPSV bylo její označení za nezvládanou v předchozím posudku nadhodnocené. Navíc odkázal na sociální šetření uskutečněná u žalobce dne 29. 7. 2019 a 24. 5. 2024, kdy při obou nebylo zjištěno nezvládání potřeby komunikace žalobcem v rozsahu stanoveném vyhláškou č. 505/2006 Sb. Žalovaný též podotkl, že pokud se žalobce odkazoval na zprávu Národního ústavu pro autismus, z. ú. ze dne 12. 8. 2024, tuto neměly posudkové orgány k dispozici, ale vycházely z jiné jim předložené dokumentace. Žalovaný tedy uzavřel, že žalobce je závislý na pomoci jiné fyzické osoby toliko ve stupni II podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách, prvostupňové rozhodnutí je tedy správné. Napadené rozhodnutí žalovaného bylo doručeno žalobci dne 17. 6. 2025, čímž nabylo právní moci.
3. Žalobce rozhodnutí žalovaného napadl žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 29. 7. 2025. Uvedl, že žalobci byla již ve třech letech diagnostikována porucha autistického spektra a až do výše uvedených rozhodnutí byl považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III, tomu odpovídal i vyplácený příspěvek na péči 14 800 Kč. Žalobce zrekapituloval průběh řízení, které vedlo k vydání napadeného rozhodnutí. Trval na tom, že kromě šesti základních životních potřeb, které správní orgány měly za nezvládané, nezvládá ani základní životní potřebu komunikace, ostatně k tomuto závěru dospěly správní orgány i v minulosti. Poukázal na zprávu Národního ústavu pro autismus, z. ú. ze dne 12. 8. 2024, která dokládá, že nedošlo ke zlepšení zdravotního stavu žalobce, který má silně narušenou komunikaci, vztahy s lidmi, životní aktivity a participaci ve společnosti. Tuto zprávu k žalobě (kromě jiných dokumentů) přiložil. Žalobce měl za to, že správní orgány nesprávně posoudily jeho zdravotní stav a dospěly k nesprávnému závěru o tom, že žalobce zvládá základní životní potřebu komunikace. V důsledku toho nesprávně shledaly nezvládání pouze šesti základních životních potřeb a nesprávně dovodily, že žalobce jde jen o středně těžkou závislost (stupeň II). Žalobce navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 5. 9. 2025 uvedl, že řízení zahájil z moci úřední po skončení platnosti předchozího posudku. Po prošetření dospěl k závěru, že u žalobce je dán důvod pro snížení stupně závislosti ze stupně III na stupeň II, protože žalobce nezvládá šest základních životních potřeb. Pokud jde o spornou základní životní potřebu komunikace, žalovaný setrval na tom, závěr o zvládání této potřeby je podložen závěry posudkové komise MPSV i IPZS, jakož i zprávou z psychiatrie ze dne 23. 2. 2023, podle kterých je žalobce (s jistými omezeními) schopen se porozumět a porozumět běžným sdělením, je schopen přiměřeně komunikovat i písemnou formou, používat mobilní

telefon a počítač. Namítaná ovlivnitelnost a zneužitelnost žalobce byla zohledněna v potřebě orientace, omezení v komunikaci s úřady a při zařizování úředních záležitostí zase v potřebě osobní aktivity. Potřebu komunikace tedy žalobce zvládá v přiměřeném rozsahu, proto žalovaný navrhl žalobu zamítnout.

5. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl bez jednání, neboť s tím oba účastníci řízení souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) - žalobce podáním ze dne 8. 10. 2025 a žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 5. 9. 2025.
6. Soud zjistil skutečnosti podstatné pro řízení se správního spisu i listin založených do spisu soudního. Pro zjednodušení lze konstatovat, že správní i posudkové orgány shodně uzavřely, že žalobce není schopen bez pomoci jiné osoby samostatně zvládat šest základních životních potřeb: orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Na tom se účastníci shodly i v rámci soudního řízení, dále přezkoumávat tento závěr proto není třeba.
7. Mezi účastníky je však sporné, zda je žalobce schopen samostatně zvládat základní životní potřebu komunikace. Odpověď na tuto otázku má zásadní vliv na vyhodnocení stupně závislosti žalobce, neboť III. stupeň závislosti předpokládá nezvládání sedmi nebo osmi základních životních potřeb, nezvládání šesti základních životních potřeb odpovídá toliko II. stupni závislosti (viz § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Od toho se pak odvíjí i výše příspěvku na péči podle § 11 odst. 2 zákona o sociálních službách.
8. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, na niž odkazuje § 9 odst. 6 zákona o sociálních službách. Podle § 1 zmíněné vyhlášky se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce. Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby, přičemž se hodnotí a) tělesné struktury a b) tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

9. Podle přílohy č. 1 k uvedené vyhlášce se za schopnost zvládat základní životní potřebu komunikace považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a porozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.
10. Posudkové orgány a následně i správní orgány dovodily, že žalobce základní životní potřebu komunikace zvládá. Žalovaný v napadeném rozhodnutí obsáhle zrekapituloval závěry posudkové komise MPSV a zdůraznil, že komise dospěla k závěru, že v minulosti byl závěr o nezvládnutí základní životní potřeby komunikace u žalovaného nadhodnocený. Odkázal také na provedená sociální šetření ze dne 29. 7. 2019 a 24. 5. 2024, jejichž výstupy dokládají, že žalobce komunikuje v dostatečném rozsahu, tedy základní životní potřebu komunikace žalobce zvládá v přiměřeném standardu.
11. Jakkoliv tento závěr odpovídá podkladům ze správního spisu, jak je zjistil i krajský soud, jde o závěr předčasný. Žalobce ve své žalobě argumentuje tím, že se správní orgány řádně nevypořádaly se závěry kontrolního psychologického vyšetření ze dne 12. 8. 2024, které provedli PhDr. J. P. a PhDr. K. T., Ph.D., z Národního ústavu pro autismus, z. ú. (dále jen „vyšetření ze dne 12. 8. 2024“). Zprávu o tomto vyšetření žalobce soudu předložil. Vyplývá z ní, že jmenovaní psychologové hodnotí narušení komunikace žalobce jako středně těžké. Žalobce podle nich používá řeč, ale ve složitějších situacích nefunkčně, v nenaucených situacích se nelze spolehnout na to, co říká. Často odpovídá bez porozumění podle toho, co má mechanicky naučené. Jeho komunikace může působit na povrchu zdatnějším dojmem, než skutečně je, ale vyžaduje přizpůsobení posluchače a zohlednění obtíží žalobce.
12. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce argumentoval závěry z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 již v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, žalovaný i posudková komise MPSV tedy o existenci zprávy o tomto vyšetření věděli, neučinili ale žádné kroky ke zjištění jejího obsahu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí výslovně konstatuje, že tuto zprávu neměl k dispozici lékař IPZS ani posudková komise MPSV, protože zřejmě nebyla součástí zdravotní dokumentace žalobce.
13. Žalovanému ani posudkové komisi MPSV přitom nic nebránilo, aby se pokusili uvedenou zprávu zajistit, ať již od autora nebo od žalobce. Jen tak bylo možné dostat povinnosti stanovené v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, podle kterého má správní orgán postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 spr. řádu. Na tom nic nemění skutečnost, že podle obsahu správního spisu zřejmě nebyla zpráva z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 žalobcem předložena ani poté, co jej posudková komise MPSV dne 29. 1. 2025 vyzvala k předložení podkladů (jak vyplývá z protokolu o jednání komise dne 20. 5. 2025). Žalobce podle protokolu předložil na výzvu jen své písemné vyjádření a lékařský nález z nutriční poradny Fakultní nemocnice Hradec Králové ze dne 30. 1. 2025. Tento postup žalobce ale nic nemění na tom, že žalovaný i posudková komise MPSV o existenci zprávy z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 věděli.
14. Závěry uvedené ve zprávě z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 přitom popisují schopnost žalobce zvládat základní životní potřebu komunikace značně hůře než závěry posudkové komise

MPSV, zejména pokud jde o schopnost žalobce vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení a chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv. S tímto rozporem se žalovaný ve svém rozhodnutí nevypořádal (a ani řádně nemohl, když si zprávu z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 nevyžádal). Vypořádání těchto rozporů je třeba zejména po zjištění, že posudková komise MPSV věc projednala a závěry přijala bez přítomnosti a vyšetření žalobce, ten na jednání komise nebyl pozván a tedy se nedostavil, zatímco závěry odborníků z Národního ústavu pro autismus, z. ú. byly přijaty po vyšetření žalobce a provedení testů.

15. Protože žalovaný si zprávu z vyšetření ze dne 12. 8. 2024 nevyžádal a neznal její obsah, nemohl zjistit stav věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, ani se přesvědčivě vypořádat s rozpory ve výše popsanych závěrech a s rozhodnými skutečnostmi, které namítal žalobce v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí a později i ve správní žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č.j. 3 Ads 262/2015-34).
16. Krajský soud s ohledem na uplatněnou žalobní argumentaci dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., proto ho zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
17. Žalovaný si v dalším řízení především vyžádá zprávu Národního ústavu pro autismus, z. ú. ze dne 12. 8. 2024 a její obsah porovná se závěry posudkové komise MPSV, bude-li to nutné, nechá znovu přezkoumat schopnosti žalobce v oblasti komunikace s přihlédnutím k této zprávě posudkovou komisí MPSV, případně i s požadavkem na osobní vyšetření žalobce komisí. Soud si je vědom, že osobní vyšetření žalobce není nezbytnou náležitostí pro rozhodnutí ve věci, nicméně by mělo být pravidlem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44). Poté žalovaný ve věci opětovně rozhodne.
18. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl úspěšný žalobce, který však právo na náhradu nákladů řízení neuplatnil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 22. prosince 2025

JUDr. Jan Fifka v. r.
samosoudce